

ČITATELJI Pr
številke poleg na
Vaša naročnina po
splošnega povzrajanj
je list Vaše sodelov
imeti naročnino vna
plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

No. 11. — Štev. 11. (Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, MONDAY, JANUARY 18, 1943. — PONEDELJEK, 18. JANUARJA, 1943 VOLUME LI. — LETNIK LI.

KA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate...
2c 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izveniš sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

RUSI NAPREDUJEJO NA TREH FRONTAH

SINOČI JE BILO V POSEBNEM POROČILU PO MOSKOVSKEM RADJU NAZNANJENO, DA JE RDEČA ARMADA ZAVZELA MILEROVO, 130 MILJ SEVERNO OD ROSTOVA. — "VEČ ODELKOV, KI SO SE SKUŠALI PRE BITI SKOZI OBKOLITEV, SO BILI SKORO POLNOMA UNIČENI," PRAVI POROČILO

V novi ofenzivi ob Voronež-Harkov železnici so Rusi zasekli Aleksjevko, 118 milj severovzhodno od Harkova in veliko število drugih obljudenih krajev.

Na severnem Kavkazu so Rusi bližajo Majkopu in so zavzeli Kursavko, 35 milj od Mineralnih Vode ob Baku - Rostov železnici, 70 milj jugovzhodno od Armavira.

Rusko vrhovno poveljstvo je v soboto naznanilo novo veliko ofenzivo ob gorenjem Donu južno od Voroneža, kjer je rdeča armada napredovala že od 30 do 56 milj in je zavzela več kot 600 obljudenih krajev.

V tej ofenzivi zapoveduje maršal Simeon Timošenko, ki je bil v Kavkazu poklican na sever, da tam prevzame vrhovno poveljstvo. Ofenziva se je pričela v sredo in so jo nemški poročila tudi omenjala. Rusi pa so jo naznanili šele v soboto.

Neko drugo poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pa naznanja, da je od 22 nemških divizij, ki so štele 140.000 mož in so bile okoližne pred Stalingradom od 23. novembra, bilo ubitih 140.000 mož, ostale pa bo zadela ista usoda, ker se nočejo podati.

Ruski poveljnik je obkoljeno armado pogosto pozval na predajo in zadnje jih je pozval 10. januarja. V svojem zadnjem pozivu je rekel, da bo vsak vojak po vojni poslan na svoj dom, ali pa kamor bo hotel iti in da bodo častniki v ujetništvu smeli obdržati sablje.

Nemški poveljnik pa je ultimatum zavrnil. "Z ozirom na to je naša armada 10. januarja pričela splošen napad na nemške fašistične čete, ki so obkoljene blizu Stalingrada," končuje tozadevno poročilo.

Kot pravijo večerašnja poročila ruskega vrhovnega poveljstva, je v nevarnosti pred rdečo armado že tudi Kamensk — 85 milj severno od Rostova, — ko je bilo zavzeto Milerovo, ki je važno železniško križišče ob Voronež-Rostov železnici in kjer se zveže z železnico, ki pride od Voronežgrada. Druge ruske armade pa prodirajo v Ukrajino proti Harkovu, na Kavkazu pa proti petrolejskim poljem okoli Majkopa.

Poročilo, ki je prišlo iz Moskve v London, pravi, da so Rusi na 500 milj dolgi fronti od Voroneža do Kavkaza zavzeli 26 mest in železniških postaj in poleg tega veliko število vasi.

Navzile temu, da se Nemci branijo v svo trdovratnostjo, naznanjajo Rusi naslednje uspehe:

Južno od Voroneža: Zavzeta je bila Aleksivka, 118 milj

severovzhodno od Harkova ob Voronež-Harkov železnici; Korojskiak, 22 milj severovzhodno od Aleksivske.

Fronta ob severnem Donecu: Milerovo, Kaftvenskaja in 6 drugih mest in železniških postaj. Kaftvenskaja je samo 18 milj severovzhodno od Lihaja, kjer se stekajo železnice Moskva-Rostov in Stalingrad-Lihaja.

Severni Kavkaz: Rdeča armada, ki prodira ob Stalingrad-Tihorensk železnici, je zavzela Elmut, samo 8 milj od Proletarskaje in 23 milj od Salska. Ostali oddelki rdeče armade se bore komaj 60 milj vzhodno od Rostova.

Osrednji Kavkaz: Ruske armade, ki prodirajo proti severozapadu ob Mineralnija Vodi-Rostov železnici, so zavzeli Kursavko, 35 milj od Mineralnija Vodi in 70 milj jugovzhodno od Admavira ob Kubanu.

Rusi so pričeli trojno prodiranje proti Rostovu, ko so pričeli veliko ofenzivo pri Stalingradu, kjer so vdarili proti severu, zapadu in jugu ter zajeli 22 nemških divizij pred Stalingradom. Vsled naglega prodiranja ruskih armad so tudi nemške armade na Kavkazu v nevarnosti, da jim bo odrezana pot za umik in jih kaj lahko zadene ista usoda kot je zadela 22 divizij pred Stalingradom.

Tresca pokopan s primernimi častmi

Italijansko-ameriške delavske organizacije v New Yorku so poslale svoje predstavnike k pogrebu Carla Tresca, ki je bil ustreljen na Peti aveniji pretekli ponedeljek zvečer. Pogreba se je udeležilo okrog 2500 oseb in govorniki, kot Luigi Antonini, Frank Cancellieri, in drugi so imeli govore ob odprtem grobu. Več kot sto policajev je bilo na straži za slučaj izbruha kakih nemirov, toda ceremonije so potekle nemoteno.

Distriktni pravdnik Hogan je dejal, da imajo dosedaj še malo uspeha v raziskovanju umora. Aretiran je sicer bil neki Carmine Galante, ki je bivši kaznjenc in je bil spuščen tudi zdaj na svobodo pod parolo, ter je v neki čudni zvezi s avtom, katerega so morilec vporabili, da so po uboju Tresca pobegnili. Galanti taji vsako krivdo in pravi, da ni imel absolutno nobenega opravka s umorom. Kljub temu pa je policija dognala, da je na potu iz policijske postaje zasedel avto, katerega številka se ujema s ono, ki je bila na avtu morilcov.

Vojak rdeče armade Tulčevski pomerja volneno krpno, ki jo je spletla neka ameriška skupina žensk. Tulčevski je v zahvalo napisal dopisnico, na kateri je napisal: "Branimo čast, svobodo in neodvisnost narodov celega sveta. Uspeh jamči veliko prijateljstvo naroda Sovjetske Unije, Amerike in Anglije."

Premogarska stavka

Wilkes-Barre, Pa., 16. jan. — Najmanj 5100 nadaljnjih stavkarjev se je pridružil stavkujočim premogarjem na antracitu in to v zvezi novemu pozivu od WLB, ki je poslal najnerjem ultimatum, v katerem so bili pozvani, naj nemudoma končajo 18-dnevno "wildcat" stavko.

Ko je War Labor Board izdal omenjeni poziv na premogarje, so vodje stavka v Washingtonu odglasovali, da a prelože javnoizvev produkcije premoga začetkom tedna, v ponedeljek.

Nekateri unijski lokali so sprejeli resolucije v katerih zahtevajo, da se takoj odpravi 50-centni mesečni povisek unijskih prispevkov. V teh resolucijah ni bilo nobene omenbe o kakih zahtevi 2-dolarskega bonusa, katerega najnerji tudi zahtevajo.

Naciji sedaj rabijo tudi žide

Moskva. (ONA.) — Dokumenti, ki jih je našla rdeča armada na ruski fronti, pričajo, da so pričeli naciji klicati v armado tudi takojimenovane pol-žide in četrt-žide. Mnogi od teh so bili vpoklicani že meseca aprila lanske leto, kar prida, da je Hitlerju že tedaj pričelo primanjkovati rezervstvo.

V nekem glavnem stanu, ki so ga zavzeli Rusi, so našli papirje, kateri so bili podpisani po Hitlerju in po bivšem stalnemu načelniku Keitelnu. V teh papirjih je bilo ukazano, da se naj vpokliče tudi 50 ostočka žide in take, katerih žene so pol-židinke, ter tudi take, ki so 25% židje ali pa one, ki imajo žene, katere so le 25% židinke. Može v prvi katego-

ANGLEŽI BOMBARDIRALI BERLIN

Največji angleški bombniki so včeraj sipali najtežje bombe na Berlin in povzročili največje razdejanje v nemškem glavnem mestu v sedanji vojni. Vsaka taka bomba, kot pravijo, poruši vsa poslopja v obsegu štirih blokov.

Sicer je bil to že 54. napad na Berlin in prvi po 7. novembru leta 1941, toda večerajšnji je bil največji. Bilo je vrženih veliko število bomb po 4000 funtov in v mestu je nastalo mnogo požarov.

Angleški vojni urad sicer ne omenja števila aeroplanov v tem napadu, toda najbrže jih je bilo več, kot pa 7. novembra 1941, ko jih je bilo 300. — Alko omeni poročilo "močna zračna sila," tedaj je okoli 500 aeroplanov, "zelo močna sila" pa pomeni že nad 500 aeroplanov. In večerajšnje poročilo pravi, da je napadla Berlin "zelo močna zračna sila."

Bombniki so morali leteti na razdalji 600 milj nad najbolj obrambne kraje Evrope in skozi goste oblake, toda nad Berlinom so bili oblaki razkani in so letalci mogli videti različno kraje in predmete, ki jih je vredno bombardirati.

Berlinski radio je naznanil, da je bilo 31 ljudi ubitih in okoli 150 ranjenih, toda prav gotovo bo pod razvalinami najdenih še mnogo več žrtve.

Med drugimi poslopji sta bila zadeta velika Deutschland Halle blizu Adolf Hitler trga in Olympic Stadium, čegar kupola se je zrušila.

Blizu Deutschland Halle se nahaja tudi glavni berlinski kolodvor, ki je bil tudi zadet. Ko so se letalci vrnili, so sporočili, da je bilo mogoče videti požare v Berlinu na razdaljo 60 milj. En bombnik se ni vrnil.

V povračilo za bombardiranje Berlina pa so nemški aeroplani takoj v nedeljo ponoči napadli London, toda protizračni topovi so jih odgnali in je padlo le nekaj bomb. Nato pa so Nemci bombardirali nekaj drugih angleških krajev.

Vodja organizacije "America First" se je hotel odtegniti vojaške službi

New York. — Horace Joseph Haase, 34 let stari voditelj brooklynske sekcije organizacije America First Committee, je bil aretiran, kot kršitelj nabornega zakona, ker se ni hotel priglasiti za vpoklicje v armado.

Zvezni uradniki so ga postavili pred državnega komisarja Cotterja, ki je določil, da pride kršilec nabornega zakona pred zvezno veliko poroto. — Haase je dejal, da lahko sam plača tisoč dolarjev zahtevane kavnice.

Terboven — bandit

Washington. — Joseph Terboven, nacijski poglavar Norveške je dobil novo ime, katero je bilo rabljeno v pismu, ki je bilo vtihotapljeno iz Norveške in ki ga naziva "Mr. Terbor-Bowen" — bowen pomeni v norveškem jeziku bandit, terror pa je groza, torej je ime primerno za groznega Terbovena.

Naciji usmrtili sedem Francozov na obtožbo napada na Deata

London. — Poročilo, ki so ga podali krogi Svobodnih Francozov pravi, da so naciji usmrtili sedem Francozov, katere so obdolžili krivde na Marcella Deata. Detat sodeluje z naciji. Zrtve so bile usmrčene v Toursu po Nemcih.

NACIJI PRIREJAJO SHODE ZA PODKREPITEV LJUDSKE MORALE

Berne, Švica. — Kot poroča Oversea News Agency, postaja Nemčija utrujena od te vojne in nacijski voditelji in politikaši so pričeli prirejati javne shode, da pokrepijo ljudsko moralo, toda uspeha nimajo posebnega.

Pismo, ki ga je prejel neki človek iz južne Nemčije, obelodanja razmere in razpoloženje ljudstva. Nevtralni švicarski list Basler Zeitung, prinaša pismo, ki se deloma glasi:

"Skoro slednji človek tukaj ima ubitega ali ranjenega sorodnika. Vojaki, ki pridejo na dopust molče, kot grobovi in če kateri kaj spregovori, tedaj je lahko čutili kako grozno morati biti na ruski fronti in kako je padla prejšnja navdušenost.

"Nacijska stranka je zadnje čase organizirala shode in javne demonstracije v vseh večjih trgih in vaseh ob jezeru Konstanz. Na teh shodih je nastopal slavni letalski častnik Engen, ki je moral govoriti množici, ki je sita vojne in ni razpoložena, da razpravlja o voj-

ni ali poslušajo govore o njej." Pismo dalje navaja, da je zadeva prehrane in Nemčiji to vojno bolj povoljno izvedena, kot v letu 1914—18, toda ljudje vzlic temu hodijo okrog ksilih obrazov in se javno izražajo, da so vojne siti do grla. Glede konca in izida vojne niso edini, toda vsi priznavajo, da se je položaj v dveh letih silno spremenil. To ljudstvo najbolj potrjuje dejstvo, da nacijski listi sedaj neprestano v velikem tisku poudarjajo enotnost nemškega ljudstva, ki stoji za nacijsko stranko in jo radevolje podpira, da bo tako zagotovljena Nemčiji končna zmaga. — Pred dvema leti — pravijo ljudje, jih ni bilo treba prepričevati, da so Nemci navdušeni za nemško zmago.

Z AFRIŠKEGA BOJIŠČA NOV JAPONSKI VDAREC NA GUADALCANAL

Poročilo iz Kaira v Egiptu naznanja, da je angleška osma armada napredovala približno 40 milj po cesti od Wadi Zemzem proti Tripolisu, kjer so se Nemci za nekaj časa vstavili.

V Tuniziji so zavezniški aeroplani bombardirali železniške proge in ceste južno od Tuniza ter v bližini Tuniza in Bizerte.

Naciji bi radi izmenjali diplomate z Ameriko

Washington. — Državni departament je obelodanil, da je Nemčija pripravljena izmenjati diplomate, ako Zedinjene države pristanejo na to, da osvobodijo člane nacijske mirovne komisije, ki je bila zajeta po ameriških četah v zadnjem novembru, ko so te vkorakale v Severno Afriko.

V zameno za te svoje diplomate, je Nemčija pripravljena vrniti Ameriki njene diplomate, ki jih drži v Franciji. Državni departament je k temu pripomnil, da je Amerika hotela izmenjati diplomate s Francijo, kakor hitro je vlada v Vichy pretrgala stike z Zdr. državami in sicer je bila ta ponudba narejena potom švicarske vlade, katere je dobila za Ameriko odgovor, da se ne bo upoštevalo tozadevne ponudbe dokler se ne bo uradno izvedelo, kaj se bo ukrenilo z nemško komisijo premirja v Afriki in z nemškim konzulom v Alžirju.

Dalje je državni departament objavil, da so bile tozadevne informacije dane vladam, katerih pripadniki so prišli po okupaciji Severne Afrike pod zavezniško oziroma ameriško oblast. Toda ameriška vlada smatra, da nimajo tozadevne informacije nobenega opravka s kakim izmenjavanjem francoskih ali ameriških uradnikov.

Poleg tega so Nemci sedaj prevzeli odgovornost za ameriško diplomatsko skupino v Franciji, ter so isto odvedli v Nemčijo pod nadzorstvom SS čet.

V svojem dolgem in dragem prizadevanju, da se zopet postane Guadalcanal, so Japonci včeraj zopet pričeli zračno ofenzivo s svoje letalske postojanke v Mundi. Mornarški urad naznanja, da so Japonci v dveh dneh že trikrat napadli ameriške postojanke na Guadalcanalu, toda povzročili so le malenkostno škodo.

Nemška dobrodelnost

Washington. — V Rotterdamu, katerega so Nemci razsuli z bombami že v začetku te vojne, so ljudje zasedli parke s krompirjem in posejali z žitom, da bi tako imeli vsaj za silo hrane. Nemci pa so pridelek zasegli, ter ga potem ob priliki praznovanja sv. Miklavža v obliki kruha in darov krompirja razdelili med mestne siromake. To svojo "veliko gesto" so potem razglasili po radiju, toda niso pa povedali, kje so vzele "darila", niti ne, da so rotterdamski peki spekli kruh, ki je bil razdeljen, brezplačno. Naciji so hoteliigrati Miklavža sami. (ONA.)

Na tisoče otrok zbolijo vsako leto za otroško paralizo. — Prispevajte v sklad za polbijanje te strašna boleznili

GLAS NARODA

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Huda, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 19th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$4.-; za pol leta \$2.-; za četrt leta \$1.50.-. Za New York za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.-. Za inostranstvo za celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.-.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 19th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

HITLERJEVE SKRBI NA BALKANU

Poročila iz Srednje Evrope in iz Balkana prihajajo sem po mnogih postranskih poteh in so radi tega čisto nejasna in včasih tudi v nesoglasju med seboj. Vendar pa zdaj nedvomno kažejo, da so zavladali na Bolgarskem, v Rumuniji in na Madžarskem resni nemiri, ki meje skoraj že na splošno ljudsko vstajo; tudi guerilski boji v velikem obsegu še vedno dirjajo v Jugoslaviji in na Ogrskem.

Dokler so nemške armade še nedotaknjene, bi bilo nevarno precejevati pomen teh dogodkov, vendar pa so to za nas zopet novi dokazi, kako se je smer razvoja vojne obrnila. Vse to ovira dotok Hitlerjeve oskrbe, črpa njegove delavske sile v času, ko nacisti še sami priznavajo, da jim primanjkuje moštva na ruski fronti. In to se bo še poostribo v teku zime, v istem času, ko se položaj prehrane neprestano slabša, dočim se vale ruske množice vse bližje in bližje ozemlju samega osišča.

Razpad balkanske fronte leta 1918 je glasom Ludendorfove izjave "zapečatil usodo četvervezve" — današnjega osišča. Danes na Balkanu ni zavezniškega bojišča, pač pa divjajo tam boji tretje fronte in Hitler je danes, ko se mu je ponesrečilo zasesti ruska petrolejska ležišča, mnogo bolj odvisen od rumunskega petroleja, kakor je bil kajzer. Prezgodaj je še, da bi začeli danes sestavljati posmrtnico osišča, toda zagotovo je, da se bo izplačalo opazovati nadaljnji razvoj dogodkov na Balkanu.

Nemški interes narekuje iz 3 razlogov uradom v Wilhelmstrasse, da store vse potrebno za pomirjenje Balkana, ter da zgrade na tem ozemlju, na ta ali oni način, obrambno zvezo, ki bi ohladila to žgočo zemljo. Prva točka je grožnja invazije z juga; druga, možnost, da se pojavi potreba napasti Turčijo; tretja, in ta je najbolj važna, potreba osvoboditi čim več nemških čet, da bi moglo oditi iz Balkana in nastopiti kje drugod. Splošno prevladuje mnenje, da so bile to vodilne misli v neprestanih Hitlerjevih pogajanjih z balkanskimi državniki, vključno bolgarskega vojnega ministra Mihova in obeh rumunskih Antonescov, predsednika Jon-a in podpredsednika Michael-a, ki se odigravajo v prisotnosti ministra zunanjih zadev, von Ribbentrop-a, načelnika generalštaba Zeitzler-ja, in feldmaršala Keitel-a. Madžarski vojni minister Nagy se je pogovarjal s to skupino večeraj.

Poročila iz nevtralnih virov trde, da je Hitler podonavskim ministrom izjavil, da ne zahteva od njih, da bi mu šli z vsemi svojimi vojaškimi silami pomagat na Ruskem, da se pa ne bi smeli izogibati uporabe svojih čet v obrambo ozemelj, ki spadajo v njihovo neposredno področje.

Tak načrt obrambnega sistema pod vodstvom nemške visoke komande, se bo morda Balkancem zdel zapeljiv, ker bi jim navidezno dovolil rešiti se nadaljnih žrtv na ruski fronti. Ako bi prišlo do tega, bi to pomenilo, da bo Hitler od zdaj naprej zahteval od Francozov razredčenih vrst svojega vojaškega in industrijskega moštva.

Geografske potrebe zahtevajo v takem načrtu balkanskega obrambnega sistema razdelitev odgovornosti v nekaterih ozirih, toda v splošnem bodo Nemci nepopustljivi v tem, da mora biti strategija koordinirana v vseh teh ozemljih pod nemško kontrolo. V tem slučaju bi pripadla obramba Egejskega morja Bolgarom, obala ob Črnem morju Rumonom, Solun pa najbrže Madžarom.

Hitler je obljubil, da bo dobavljaj iz Nemčije potrebno vojaško opremo, toda povedal je, da ne more odposlati večjega števila čet. Od Italije ni zahteval ničesar glede obrambe Balkana, izzveniš zaščite nekaterih ezejskih otokov, ker so Lahji v svoji lastni zemlji dovolj zaposleni.

Goebbels napoveduje Nemcem hude čase

Lisbon, 14. jan. — Dr. Goebbels priznava v svoji zadnji iz "totalno vojno" (Goebbels daje revije "Das Reich", da pozablja, da je bila Nemčija tiptrejši Nemčiji hudi časi, ter sta, ki si je omislila to idejo toda stoji nasproti težjim nalogam, kot v letu 1939. Goebbels piše, da se morajo "Mi se borimo na vzhodni vsi Nemci zavedati, da je postafronti," piše Goebbels, "proti ta sedanja vojna za Nemce boristema, ki je napravil iz vojne ba na življenje in smrt.

METRO-GOLDWYN-MAYER predstavlja močeno dramo (ubosti in vzhodna Nemčija)

TENNESSEE JOHNSON

VAN HEPLIN — RUTH HURSEY
LIONEL BARRYMORE — MAJORIE MAIN
REGIS TOOMEY

Filmaka igra, ki sta jo spisal John L. Balderston, Wally East — Produckra na J. Walter Ruben. Pod vodstvom Williama Dieterja, ki vam je dal "The Life of Emile Zola", "Louis Pastur", "NEFRSTORANE PREDSTAVE" — LJUDSKE GENE

ASTOR

Broadway and 48th St., New York
Vrata odprta ob 10 dopoldna.

Sobotne misli

Kdo ima pravico do avstrijskega prestola?
(Skrivnostno pismo iz Argentine.)

Piše: IVAN BUKOVINSKI, Pittsburgu, Pa.

Ta mesec je minilo ravno leto dni, odkar sem prejel iz Južne Amerike, Buenos Aires, zagonečno pismo, strogo tajno in zaupno, in ker je vsebina tega pisma v zvezi z Otonovim sedanjim ameriškim pokroviteljskim za osvoboditev in obnovo stare monarhistične Avstrije, in ker se je v tej zadevi že toliko pisalo po časopisih, zato se očitim dolžnega, da tudi jaz spregovorim o tej stvari par besedi.

Vzemimo slučaj, da bi bila zares ob koncu te vojne upostavljena avstrijska monarhija — kar pa je velika nesmisel — le mislite, ker ne le Slovani, ampak tudi avstrijski Nemci sami so sovražni Habsburški rodoviki izvzemeni posamezniki, ki bi imeli osebno korist od tega — ali bi Oton imel pravico zasesti na prestolu? Daleč od tega.

Pravico do avstrijske krone pravi sin prestolonaslednika Rudolfa in obenem naš slovak, po materi namreč Slovan in po vzgoji pristani Slovenec. Mož, kateri je sin ruske kneginje Katerine Jurjevske, krusna mati mu pa je bila slovenska žena na zelenem Pohorju Štajerske, kateri je bil proti merni odškodnini izročen v reajo.

Pa ne samo to. On je zavedni Slovan, odnosno Slovenec, ki je vrhu drugih modernih jezikov popolnoma več slovenski ne v govornu in pisavi, a tudi drugim slovenskim jezikom je kos več ali manj.

Kje pa si to pobral — bo vprašal čitatelj. Le potrpite nje, vse vam pojasnim.

Ako je človek pred 100 ali več leti prejel pismo iz tujine, ko ni bilo rodove knzne zveze, je to bil že dogodek, danes je dnevna stvar. Ako danes kdo dobi list iz daljne tujine od popolnoma neznanu mu osebe, in ta list je več nego 10 krat težji od navadnega lista, to pa je že nekaj posebnega. In ako ta list piše redovna oseba za samostanskim židovjem, o posvetni zadevi v zvezi, da ji to prepovedujejo pravila njenega reda, to je pa že zelo iz-

reden, važen in nenavaden dogodek.

In vidite, tako pismo sem pred letom dni jaz prejel, od nepoznane mi osebe, od slovenske redovnice, iz Argentine, iz Buenos Aires, ki razpravlja o prej omenjeni zadevi.

Pred nekaj leti je izšla knjiga pod naslovom: "They did not Die in Meyerling," katero da je napisal s pomočjo nekega ameriškega pisatelja Rudolfov sin sam, ki živi tu v Ameriki kot ugleden državljani, seveda pod tujim imenom. Toda knjiga me ni prepričala. Bila je po vseini izmišljotina, ki mnoge druge prej, radi dobrička, kupčuje in senzacije. Vse drugače pa je bilo s tem pismom. Čim dalje, oziroma čim večkrat sem ga prečital, tem bolj sem bil prepričan, o njegovi verodostojnosti.

Ker mislim, da me po enem letu in še posebno v sedanjih razmerah več ne veže dolžnost molčanja, kot je želela, pisateljica pisma, zato ga bom priobčil v tem listu. Seveda ne hkratu kajti pismo kot sem dejal, je sila obširno, obsega 18 velikih, s pisalnim strojem tesno natipkanih strani, vrhu tega pa so še na številnih posameznih lističih razne pripombe, dodatki, pojasnila, razlage.

Ta ali oni mi bo mogoče dejal: Ampak čemu se s takimi rečmi zdaj ukvarjati in čas tritati, saj stare Avstrije že davno ni in je več nikoli ne bo. Mi imamo paš dovolj drugih, dosti bolj važnih problemov na dnevnem redu, nego je propadla harbsburška rodovina.

Res je, to ni toliko važno v političnem oziru, toda nad vse zanimivo vendarle, je radi Otonove aktivnosti za zopetno upostavitve stare Avstrije. To pismo je namreč lep kosček avstrijske politično-narodnostne zgodovine od leta 1848 pa do prve svetovne vojne. V živih besedah nam slika kaka mračna je bila Avstrija Slovanom, osobito Slovenem, kako jih je zatirala in zapostavljala.

Nadalje nam to pismo dvigne zaveso, s katero je bila odeta skrivnost Meyerlinga tragedije, ki je skozi 50 let o čemur se je toliko pisalo po celem svetu a le malo resnice.

Potem vam to pismo opisuje življenje moza, Rudolfovega sina, ki je naše gore list in še danes med nami živi, v New Yorku, kot boste razvideli iz pisma, in ki edini bi imel po pisani želji svojega očeta, pravico zasesti avstrijski prestol, ako bi še obstajal, kar bi bila velika pridobitev za Slovane.

Slednjé boste iz pisma zvedeli mnoge druge zanimive zgodovinske stvari, o katerih niste še nikoli čitali ali slišali.

Zakaj je dobilna redovnica (ki je bila hčerka avstrijskega konzularnega uradnika), pisala ravno meni, ne pa bolj vplivni osebi ali časopisu, vse to boste doznali iz pisma samega.

Če bi bil jaz pisatelj, kot je na primer Louis Adamič in ne-

DELAVCE POTREBUJE

Monte Christi Co. tovarna za barvanje slammatih kit v Rahway, N. J. išče mlade delavce, četudi niso ameriški državljani. Dobra plača. Zglasijo naj se v uradu: MONTE CHRISTI CO. 58 W. 39th St., New York City 1-15, 18, 19

ŠIVALKE

izvečbane na slammatih, dolga sezona, dobra plača, išče — SOCHAFTER HATS 1 W. 39th St., 9th Floor New York, N. Y.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!
Št. M571 — Na Martjanca, polka
Kje so moje rožice
Marška pega — polka
Duquesne University
tamburica orkester

Št. M575 — Terezinka polka
Na planincih — valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz, cenik in cené pišite se obrnite na: JOHN MARSHALL, Co. 351 W. 42nd St., New York

kaj drugih ameriških Slovencev, bi na podlagi tega pisma lahko napisal izvrsten zgodovinski roman. Ker pa nisem, ga bom priobčil, kakor je. Saj na vse zadnje čista resnica je bolj podučna, nego pa pomelana z leposlovnno damišljijo. Si ceer pa se pismo samo na sebi čita s takim užikom in zanimanjem, kakor kaka lepa povest ali roman.

SOŽALJE POLJAKOV.

(JIC.) — Poljski Institut Znanosti in Umetnosti v Ameriki, je naslovil ministru Savi Kosanoviču naslednje pismo:

"V imenu Poljskega Instituta Znanosti in Umetnosti in v svojem lastnem imenu Vas prosim, da sprejmete izraz našega globokega sožalja o priliki težke izrube, ki Vas je zadela s smrtjo Vašega slavnega strica, g. Nikola Tesle. V imenu vseh poljskih znanstvenikov se pridružujemo tudi izrazom spoštovanja spomenu velikega učenjaka in izumitelja, ki ga je Jugoslavija dala Združenim državam in vsemu svetu."

Prof. O. Halecki, pred. Poljskega Instituta.

JUNAŠKA SMET SLOV. ČETNIKA.

V prvih dneh oktobra se je začelo nasilno preseljevanje slovenskega prebivalstva na desnem bregu Save. Četniki so odšli in te kraje na pomoč nesrečnemu prebivalstvu. Med njimi je bil tudi Ivan Majcen, znamenit po svojih junaških delih, zaradi katerih so ga preganjali Italijani in Nemci. Ko so Nemci izvedeli, da je Ivan Majcen v hiši svojih staršev v St. Janžu, so hišo obklopi in zahtevali, naj se vda. Majcen je začel nanje streljati in je ubil štiri nemške vojake, sedem pa jih je ranil. Nemci so morali prinesiti metalec min, da so z njim porušili hišo. V ruševinah svoje hiše je ta junak našel smrt. Nemški častnik ga je dal pokopati z vsemi častmi in v svojem nagrobnem gotovu ga je svojim vojakom postavil za vzgled hrabrosti in rodoljubnosti.

ŠIVALKE

izkušene, na fini slami; dragi klobuki. — JOHN FREDERICS 29 E. 48th STREET NEW YORK, N. Y. 1-18, 19, 20.

INVESTIRAJTE V AMERIHO

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS in STAMPS

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Ženske in vojna

Nadaljevanje

Za čas ameriške civilne vojne je razjma. predsednik Lincoln pismo od neke ženske, ki se je podpisala z imenom Emma Ella Caroll. Ta pisma so vsebovala popolne obrise in načrte presenetljivo dobro zamisljenih manevrov, katerih bi se morale poslužiti severne armade v vojni med ameriški državami tedanjega časa, ko se je šlo za odpravo sužnosti. — Lincoln je študiral strategijo, ki mu jo je pošljala ta ženska in v bojih v Tennessee se je armada severnih držav ravnala po načrtih strategije, katero jim je začrtala ta ženska, kateri so kmalu naredili ime vojaškega genija.

Armada je sama dala tej hišni gospodnji, (ker to je bila), priznanje, toda ne s prevelikim navdušenjem, ker vojaški voditelji neradi delijo glorio v takih ozirih z ženskimi svetom. O tej ženski je tudi spisana zanimiva knjiga, po kateri še danes brstajo vojaški izvedenci, toda tega ne oglašajo.

Ob priliki neke razstave, ki je prikazovala ženske uspehe na raznih poljih, sem videla opis dejanja neke Harijete Tubman, ki je pobegnila iz suženjstva in potem tudi rešila in odvedla na varno zemljo 300 drugih sužnjevin in sužnjevin. Črni sužnji na ameriškem jugu so jo nazivali "Možes", ker je povedla svoje ljudi iz suženjstva, kakor Mozes. Tekom civilne vojne je bila ta ženska uradna špijontka severnih armad, ki so se borile za odpravo suženjstva.

V časn Marije Antoinette je vodila na dvor batalion ženskih neka Theroinne de Méricourt, da so bile pred kraljico položene zahteve ljudstva, ki je stradalo medtem, ko je dvor živel v razkošju. Kraljica pa je ženskam navčno svetovala, naj ljudje vendar jedo kolače ako nimajo kruha. Pogumna Theroinne je bila po tem dejanju prijeta in obdožena poiskusa umora kraljice. Radi pomankanja dokazov in iz strahu pred ljudsko jezo, je bila končno oproščena.

Rusi so imeli svoje "Pavličenkove" že v raznih vojnah in tekom zadnje svetovne vojne se je posebno odlikovala Marija Bočkajeva. Ona je vstopila v armado v letu 1915, ter je organizirala "Ženski batalion smrti", kateremu je sama poveljevala. Te ženske so šle naravnost v strelske linije, da so vlačile na varno ranjence. Znale so seveda tudi rabiti orožje.

V zadnji vojni se je odlikovalo mnogo žensk vseh narodnosti in Nemci so bili tudi tedaj tisti, ki so izvajali svojo prirojeno brutalnost napram ženskim bolničarkam in takim, ki so vodile reševalno in drugo vojno delo v neposredni bližini fronte in na ozemlju, ki je padlo v roke nemškim četam. Srbinke, Francozinje, Američanke in druge pogumne žene so padle pod nemškimi krogli ali bile brutalno umorjene z bajoneti zato, ker so branile svoje domovine in domovine svojih zaveznikov.

Toda Nemci, ki gledajo na žensko, kot na nižje bitje, ki je ustvarjeno le za kuhinjo, ter za otroke in za nasladi moškemu svetu, vključno tamu uporabljajo ženske za svoje vojne potrebe. Rusi so že večkrat ujeti Nemke, ki so bile na ruski fronti skupno z nemškimi četami.

Nekatere so bile letalke, druge so služile v posebnih ženskih pomožnih oddelkih. Rusi so te ženske opisali kot izredno zagrizene in vzgojene popolnoma v nacijskem duhu. Imele niso nobenega ženskam svojstvenega občutja in so gledale na Russe, kot na ničvredne živali nižje vrste.

Moderne ruske vojščakinje pa so po raznih častnikarjih in poročevalcih, ki so jih imeli priliko videti v akciji, opisane, kot nekaj izrazito ruskega.

Vkljub svoji pogumnosti in volji do ubijanja sovražnika, so žensko-nežne in inteligentne ter materinske v svojem nastopu. Živ dokaz tega je bila Ljudmila Pavločenkova, ki je bila pred nedolgo v Ameriki in kateri so se povsod študili, ker ni izgledala "divja in moriška," ko je vendar spravila v Valhalo (v nordijskem mitu, prostor, kjer bivajo duše junakov pokončanih v boju) več kot tristo nacijev.

Mogoče bodo Rusinje tiste, ki bodo s svojim posebnim razumevanjem ženskega sodelovanja v vojskovanju, odprle žensstvu pot, ki bo vodila do ukinjenja klanja zaradi političnih intrig moškega sveta. Rusinje verujejo v bodočnost brez vojn in za to bodočnost se bojujejo.

ŠIVALKE

izkušene na slammatih; dolga sezona; dobra plača. — BETTY COED 33 W. 35th STREET 12th Floor NEW YORK, N. Y. 1-18th to 22nd (5x)

KNJICA ZA STROKOVNO IZOBRAZBO

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Special man professor na Stevens Institute of Technology v angleščini
George W. Barnwell

Podlaga za mehnično znanje si morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popljuje in v silnih pogledih temeljna dela mehanika. Razloži vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik. Pojasnjuje vprašanja, orodje in merila, načrte (blue prints), 1000 slik in risb, 576 str. Cena \$1.98.

Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 19th STREET NEW YORK CITY

SPISANA V ANGLEŠKEM JEZIKU

Islandski ribič

ROMAN — Spisal PIERRE LOTI

49

Potem pa, ko se je vrnila zvečer domov, je začutila v sruu prvkrat tesno bojazn. Je-li bilo mogoče da se je že tako kmalu začela bati? Ali se je imela za kaj bati?

In z grozo se je zavedla da je že prišel strah v njeno srce.

Deseti dan septembra. — Kako so vendar odhitevali dnevil. Nekega jutra, pravega jesenskega jutra, ko je že ležala na zemlji hladna megla, je sedela zelo zgodaj, že ob solnčnem vzhodu, pred vrati cerkvice vtoplejenega kamor hodijo moliti vdave in je sedela, široko odprtih oči, ki so ji strmelo nepremično v svet, in krog sebe jo je tiščalo kakor železen obroč.

Ze pred dvema dnevnoma so se začele vlačiti te jutranje megle, in to jutro se je vzbudila Marjetica z večjim nemirum v sruu, ko je videla te znake zime. — Kaj je pač imelo to jutro ta ura, ta minuta drugega nego vse prejšnje? Saj se ladje dostikrat zakasne za štirinajst dni, celo za cel mesec.

In vendar to jutro je moralo imeti nekaj posebnega na sebi, kajti prvkrat danes je sedla pred vhod te cerkva ter prebirala imena mladih ponesrečencev, kakor takrat, ko sta šla prvih h Gaosovim.

Veter je pribučal od morja, in v istem času je bilo čuti, kakor da se je usula ploha na streho; bilo je subo listje, ki ga je veter odnesel z drevja. Celi vrtnici so se pridrvili pred cerkvena vrata. Ze je bilo drevje na pol golo, oskubel ga je bil gorski veter. Zima je prihajala.

Marjetica je brala mehanično napise na spomenikih in nje ne oči so uhajale skozi obok nad vrati tja v daljavo, kjer je bilo morje. Toda danes je bilo vse zakrito s sivo meglo, in nad daljavami so se vlekle temne plasti kakor veliko žalobno zagrinjalo. Zopet je zatulil veter, in zopet so se pripodili v plesu vrtnici odpalega listja. In vedno močnejše se je zagagnjal zahodnik, kakor bi hotel trpinčiti te mrtvece, ki jih je nekod pokopal pod morje, celo tu, kjer so stala napisana samo njihova imena, v spomin živim, ki so jih ljubili.

Nehote se je zagledala Marjetica v prazno mesto, ki je čakalo na belem zidu. In strašna misel se ji je rodila v možganih ter jo začela preganjati, misel, da bo treba morda kmalu obesiti tu novo ploščo, in na njej bo stalo ime, katerega si niti v mislih ni smela predočevati na tem prostoru.

Zeblo ji je; ali ostala je kakor prikovana na granitni klopi, glavo naslonjeno na zid.

Island se je prikazal pred njenimi duševnimi očmi, Island s svojim majhnim pokopališčem — daljni, daljni Island. Poševno se padni nanj bledi žarki polnočnega solca. In hipoma je ugledala na praznem mestu, ki je še čakalo na zidu, novo ploščo, na katero je poprej mislila. Videla jo je tako jasno, tako strahovito jasno, sveža plošča, mrtvaška glava, dve kosti naszkriži, in v sredi, kakor v plamenu, ime, to drago, drago ime — Jan Gaos. — Planila je kvišku, kakor blazna, in iz grla se ji je izvil hripav krik.

Zunaj pa se je še vedno plazila po tleh siva jutranja megla in v plesu je prihajala do vrat odpadlo listje.

Koraki na stazi! — Nekdo prihaja! — Naglo si je popravila ruto ter se skušala umiriti. Koraki so se bližali že so bili pri vratih. Hotela se je delati, kakor da je samo slučajno tu. O, ženi utopljenca ni še hotela biti podobna, za vse na svetu ne.

A prišla je Fanta Flouvy, žena nekega mornarja z "Leopoldine." Takoj je umela, kaj išče Marjetica tu, nji se ni dalo nič prikriti. Nekaj časa sta stali nemi druga pred drugo, prestrašeni, da sta se sročili na istih žalostnih potih, in skoro sovražno sta se spogledali.

Vsi, kar jih je bilo pri Tregueru in St. Brienu, so se vrnili že pred tednom, — je izpregovorila slednjic Fanta neusmiljeno, z zamolklim, kakor razdraženim glasom.

Prinesla je s seboj svečo, da napravi obljubo. Ah, da, — obljubo. Marjetica ni še hotela misliti na to sredstvo obupanih. Ali stopila je molče za Fanto v kapelico, in poldeknila sta druga poleg druge, kakor sestri.

Molili sta k Mariji, morski zvezdi, iz vse duše, goreče. Kanalu pa je bilo čuti le še vzdihljaje, in njune solze so tiho kapljale na mrzla tla.

Dvignili sta se bolj mirni, bolj potolaženi. Fanta je pomagala Marjetici, ki se je optekala. Vzdignila jo je za roko ter jo objela. Obrisali sta si solze, poravnali lase, očedili krila prahu, ki se jima je bil prijel pri klečenju kolen, in šli sta tiho vsaka svojo pot.

Konec septembra je bil podoben pravemu poletju, samo malo bolj melanholičen je bil. Ta september je bil res tako lep, da bi bil človek mislil, da je junij, ko bi ne bilo tistih žalostnih, rumenih listov, ki so se podili po potih. Soprog, zarotenci, ljubimci, vsi so se vrnili, in povsod je vladalo veselje, kakor da je nastopila nova pomlad ljubezni.

Slednjic se je prikazala nekega dne v daljavi ena izmed dveh zakasnelih islandskih ladij. Katera?

Hitro so pritekile ženske v gostih gručah. V strahu nemo so stale na skalnem obrežju. Marjetica je stala ob strani Janovega očeta, vsa bleda in trepetajoča.

"Skoro gotovo ja rekeli," je izpregovoril stari ribič, "da so to naši! Rdeče pobarvane stranice, in na jamboru razpeta jadra; tako delajo vedno oni; kaj praviš, Marjetica?"

"In vendar ne," je pristavil nato malo dušno. "Ne, zano til sem se za enkrat. To ni "Leopoldina" temveč "Marija Ivana". O, ali dolgo se ne bodo več mudili, gotovo ne, hčerka moja..."

In dan je potekal za dnevom, in za vsakim dnevom je prišla ob svoji uri noč, tiho a gotovo.

Se se je praznično oblačila, kakor bi se ji že malo mešalo. Živela je v večnem strahu, da bi bila podobna soprogi utopljenca, in obupavala je, kadar so jo ljudje skrivnostno in pomilovalno gledali. Obrabala je v stran oči, da ji ni bilo treba sledavati teh pogledov, pri katerih jo je vselej zazebljo v dušo.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Sožalja za Nikola Teslo

(JIC.) — Iz velikega števila brzojavk izražajočih sožalje povodom smrti Nikola Tesle, navajamo besedilo nekaterih iz med njih, poslanih od najznamenitejših predstavnikov ameriških političnih, znanstvenih in pedagoških krogov.

The White House, Washington, D. C.

"Predsednika in mene je novica o smrti Nikola Tesle globoko razžalostila. Hvaležna sva mu za njegov doprinos znanosti in industriji, ter naši deželi. Eleanor Roosevelt."

Washington, D. C. — "Nikola Tesla, ki je bil jugoslovanskega pokoljenja, je svoje življenje tako preživel, da je postal veličasten vzgled onih sil, ki so se iz Združenih držav napravile ne le državo angleškega porekla, temveč državo, ki veshuje privlačnost za vesoljni svet. S smrtjo Nikola Tesle, je izgubil natavni človek iz naroda enega svojih najboljših prijateljev. Henry A. Wallace."

Extraredbank, N. J. — "Novica o smrti velikana Tesle me je globoko pretresla, kakor bo razžalostila ves znanstveni svet. Oni izmed nas, ki smo rasli z začetki brezžične oddaje in ki poznamo njegova raziskovanja in njegove prispevke znanosti, spoštujemo njegov spomni kot enega največjih genijev na polju začetkov brezžičnega prenosa. Tako daleč je bil v tistih dneh pred vsemi drugimi znanstveniki na svetu v pogledu koncepcije brezžičnega prenosa novic skozi razdaljo, da naši znanosti ni nikdar postalo zares jasno, da je bil Tesla pravi izumitelj, tako brezžičnega prenosa, kakor epre jemanja, in mnogih drugih čudovitih izkušenj. Pridružujem se počestitvam njegovega spomina, akoravno se moram z globokim občalovanjem odreči pri solnosti pri jutrajnji pogrebni slavnosti v New Yorku." J. O. Mauborgne, Major Gen. U. S. Army (Ret. red.)

Chicago, Ill. — "Velik je dolg hvaležnosti, ki ga svet dolguje Tesli za njegove izume, posebno za zvočni transformator visoke frekvence, ki je postal tako silno važen za radio." Arthur H. Compton

Chicago, Ill. — "Veliki izumi Nikola Tesle so ves svet napravili njegovim dolžnikom. Fiziki bodo prav posebno globoko občalovali to nenadmejljivo izgubo." James Franck, University of Chicago.

Mineapolis, Minn. — "Teslovi uspehi so bili zame inspiracija od moje prve mladosti naprej. Kot izseljenec globoko občutim izgubo, ki jo njegova smrt pomeni našim ljubljnim Zdrženim državam. Globoko občalujem, da se ne bom mogel jutri osebnopokloniti velikemu pokojniku v katedrali St. John The Divine." Jean Picard.

Pasadena, Cal. — "Smrt Nikola Tesle me je gluboko pretresla. On in pokojni Pupin sta bila dva Srba, ki sta ogromno pomagala pri zidanju ameriške električne industrije. Ko sem bil dijak na univerzi Columbia, sta me leta 1893 inspirirala Tesla s svojimi poskusi in Pupin kot učitelj. Zalujem za njima in upam, da bo Amerika mogla Jugoslaviji povrniti dolg, ki ji ga dolguje radi nji-ju." Robert A. Millikan.

New Haven Conn. — "Smrt Nikola Tesle je zaključila kariero prepolno velikih izumov in čistega znanstvenega raziskovanja, ter ogromnih prispevkov praktični znanosti, v vsakdanjem življenju. Neštevilnim množicam ljudi je napravil svet bolj udoben in njegovi izumi bodo od dneva do dneva bolj koristni. Njegov odhod iz našega sveta dokazuje resnico besede Roberta Browninga: "Nobeno načeto delo ne bo nikdar prenehalo zaradi smrti." William L. Phelps,

Chicago, Ill. — "Velik je dolg hvaležnosti, ki ga svet dolguje Tesli za njegove izume, posebno za zvočni transformator visoke frekvence, ki je postal tako silno važen za radio." Arthur H. Compton

Chicago, Ill. — "Veliki izumi Nikola Tesle so ves svet napravili njegovim dolžnikom. Fiziki bodo prav posebno globoko občalovali to nenadmejljivo izgubo." James Franck, University of Chicago.

Mineapolis, Minn. — "Teslovi uspehi so bili zame inspiracija od moje prve mladosti naprej. Kot izseljenec globoko občutim izgubo, ki jo njegova smrt pomeni našim ljubljnim Zdrženim državam. Globoko občalujem, da se ne bom mogel jutri osebnopokloniti velikemu pokojniku v katedrali St. John The Divine." Jean Picard.

Takoimenenovani "kopalni vlaki" kateri nudijo vsak dan 1200 vojakom prijetno in zdravo kopal, ki preprečuje širjenje tifusa in drugih bolezni, katere razsajajo med nemškimi vojaštvom na drugi strani ruske fronte, sledijo ruskim četam povsod in so v veliko pomoč ruskim vojaškim zdravnikom. Ti posebni vlaki nudijo vojakom poleg priprav za kopal in prho, tudi čitalne in godbene sobe, kjer si vojaki lahko posejajo duševnega razvedrila. Na mnogih od teh vlakov je najti zdravilske in druge potrebščine, poslani iz Amerike po RWR organizaciji. Poročevalec, ki opisuje te vlake, pravi, da je pred nedolgo obiskal tak vlak blizu fronte. Povedano mu je bilo, da je tisti vlak sledil rdeči armadi od začetka vojne in v deževni sezoni ter v času hudega mraza je bil vedno kolikor mogoče blizu zakopov in ob času, ko je bil poročevalec tamkaj, je bil omenjeni vlak samo miljo in pol oddaljen od nemških zakopov. Ti vlaki so pod nadzorstvom zdravnikov in zdravstvenih vojaških oblasti. Vojaki so vedno preiskani po zdravnikih, da se zasledi vsak slučaj tifusa ali kake druge bolezni takoj. Tako je ruskim zdravnikom mogoče preprečiti razširjenje nevarnih bolezni med vojaštvom. Ti vlaki, ki pomenijo za ruskega vojaka pol zdravja, sestojijo iz devet do devetnajst posameznih vagonov in vsak vlak ima svoj tank, v katerem je dovolj vode za enodnevno uporabo v kopalnicah in prah. Vojaki vsi zamazani in utrujeni od bojevanja v frontni lini-

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO (F. J. Kern) — Zvezano Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjžico — "HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES" V tej knjžici so vsa poljanila in zakoni za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK Spisal Franjo Dumar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjžica za vsakega živinorejca; opisa raznih bolezni in zdravljenje; slike. Cena \$1.50

GOVEDOREJA Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

VAŽNO ZA NAROCNIKE

Poleg naslova te razvidno do kdaj imate pisčano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam pribri- nite nepotrebnege dela in stroškov, vrs prosimo, da skuhate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost pam ali jo pa plačate našemu zastopalcu v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, ki jih imenuje naša pisčana, ker so upravičeni obklati tudi druge nasebine, kjer je kaj naših rojakov naseb- jenih. Zastopnik bo vam izročil potrdilo na plačano naročnino.

CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO: Pueblo, Peter Cullis. Walsenburg, M. J. Kayak

INDIANA: Indianapolis: Fr. Markich

ILLINOIS: Chicago, J. Berth. Cicero, J. Fabian (Chicago, Ohio in Illinois)

IOWA: Joliet, Jennie Bamlich. La Salle, J. Spelch

MASONTAH, Martin Dolevic North Chicago in Waukegan, Mass. Waukegan

MARYLAND: Kiltamiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN: Detroit, L. Plankar

MINNESOTA: Chisholm, J. Lukanich. Elly, Jos. J. Peschel. Eveleth, Louis Gouba. Little Falls, Louis Vassal. Hibbing, John Povha

MONTANA: Roundup, M. M. Paalan. Washoe, L. Champs

NEBRASKA: Omaha, P. Broderick

NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet. Gowanda, Karl Stralicha. Little Falls, Frank Manic. Worcester, Peter Bode

OHIO: Barbours, Frank Troha

OKLAHOMA: Muskogee, Frank Troha

OREGON: Medford, Frank Troha

PENNSYLVANIA: Bensenville, John Jevnikar. Conemaugh, J. Brzovec. Coverdale in okolica, Jos. Peteral. Export, Louis Supančič. Farrell, Jerry Okorn. Forest City, Math Kamel. Fr. Blodnar

GREENSBURG, Frank Novak. Homer City, Fr. Ferencak

IMPERIAL, Vence Palcich. Johnstown, John Felanec

KRYVA, Ant. Tančič. Luverna, Frank Balloch. Midway, Jund Žust

PITTSBURGH in okolica, Philip Progar. Steelton, A. Hren. Turtle Creek, Fr. Schifrer. West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. Šteak. Sheboygan, Joseph Kukul

WIOMING: Rock Springs, Louis Tanchar. Diamondville, Joe Bolian

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO (F. J. Kern) — Zvezano Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjžico — "HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES" V tej knjžici so vsa poljanila in zakoni za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK Spisal Franjo Dumar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjžica za vsakega živinorejca; opisa raznih bolezni in zdravljenje; slike. Cena \$1.50

GOVEDOREJA Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

MLEKARSTVO Spisal Anton Pevc. 8 slikami. 168 strani. — Knjžica za mlekarske in farmerje v splošno. Cena 50 centov

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU 111 strani. Cena 50 centov

ZIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjžica je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjžica je verno sročilo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJIV — 613 STRANI V PLATNU VEZANO Cena \$2.— Poštovina plačana

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek

Po \$1 zvezek

Po \$1.50 zvezek